

Maastricht en zijn historie lagen hem steeds na aan het hart; ook op ons terrein kwam dit tot uiting o.a. door een belangrijke schenking aan ons museum van stukken uit de nalatenschap van Bosquet.

Op de begrafenis die op Dinsdag 27 Dec. plaats vond, heeft een deputatie van het Bestuur de laatste eer bewezen.

Ons Genootschap verheugt zich in een vaste kern van zeer actieve leden, die geregeld de vergaderingen bezoeken en daar mededelen, wat zij in de loop van de maand voor merkwaardigs in de natuur hebben waargenomen. Hiernaast is er een grotere groep leden met een warme belangstelling en liefde voor de natuur. Deze missen veelal tijd en gelegenheid om voldoende kennis en ervaring op te doen tot het zien van bijzonderheden. Zij zouden willen worden ingeleid in allerlei geheimen der natuur; zij zouden willen leren „kijken”. Immers, wanneer men 50 planten eenmaal goed kent, leert men er makkelijk nog 50 andere bij. Om die eerste 50 gaat het echter; óók bij de vakmensen toen zij begonnen!

Het spreekt vanzelf, dat deze leden steeds meer gaan vragen om excursies onder deskundige leiding. Het Bestuur heeft nu getracht te bemiddelen tussen de „deskundigen” en de „leergierigen”. Wij hebben een 20-tal leden aangeschreven, die geacht kunnen worden in staat te zijn excursies over bepaalde onderdelen van de biologie en de geologie te leiden. De meeste leden, die een verzoek ontvingen, hebben zich bereid verklaard één of twee maal per jaar een tocht voor hun rekening te nemen.

Uit de antwoorden bleek bovendien, dat het wenselijk zou zijn, gecombineerde excursies te houden, — met meerdere leiders, — gewijd aan één of meer onderwerpen.

Nog een ander belangrijk punt kwam naar voren, n.l. dat bepaalde onderwerpen, zoals insecten, vogels e.d. zich meer lenen voor specialisten-excursies. Dit neemt echter niet weg, dat „insecten-” en „vogelmensen” op algemene excursies hun best zullen doen iets te laten zien.

De „Commissie inzake wetenschappelijk onderzoek van de St. Pietersberg”, die thans met een inventarisatie van de berg bezig is, zou veel hulp van de specialisten-excursies kunnen hebben en grote prijs hierop stellen. In beperkte mate zal ook door niet-specialisten aan deze excursies deelgenomen kunnen worden.

Hiermede komen wij meteen op het terrein van de deelname aan de excursies in het algemeen. Nu er veel tochten gemaakt zullen worden, (1 à 2 keer per maand) bestaat de kans dat het aantal deelnemers per excursie geringer wordt. Natuurlijk zou het voor de excursieleiding zeer onaangenaam zijn op de plaats van rendez-vous te staan en slechts enkele deelnemers te zien opdagen. Daarom moeten wij de leden wel dringend verzoeken, zich van te voren voor de excursies op te geven, en zich daarna ook aan die opgave te houden, of tijdig af te zeggen.

Bijzonderheden zullen door de excursieleiders in het Maandblad bekend gemaakt worden.

VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

Te Maastricht, op Woensdag 7 December.

Aanwezig waren de dames Minis-van de Geyn, van der Mijll Dekker, Kooyman, Muskens, Nouwen, Bels-Koning, Maessen, Alberts, Berendschot, Schulte en de heren van Rummelen, Brongersma, Kruytzer, Piters, Husson, Piters, Dijkstra, Kemp, Brans, Meens, van der Hoogt, van Sonderen, Onstenk, Maessen, Bels, van Schaik, Mommers, Schulte, Terhal, Camps, Thiadens, Sondeyker, van Noorden, Jaspars, Janssen, Beaulen, Bouchoms, Gytenebeek, Grégoire, Nijst, Nulens, Bergholtz, Poot, Wassenberg, Plas, Otten, Stevens, Br. Agatho, van Nieuwenhoven, Leysen, Wijsen, Willemse en van Term.

De heer van Rummelen, die deze drukbezochte vergadering presideert, heet van de aanwezigen speciaal welkom Dr Brongersma uit Leiden, die vergezeld van een goede oude bekende, pater Husson, — beiden verbonden aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, — hier aanwezig is om te komen spreken over het faunistisch onderzoek in Nederland, meer speciaal dat van de St. Pietersberg.

Hierna wordt het woord verleend aan Dr Brongersma voor het houden van zijn voordracht, die in het eerstvolgende maandblad in extenso zal worden afgedrukt als „Mededelingen van de Commissie van Wetenschappelijk Onderzoek inzake de St. Pietersberg, no. 3.” Hier moge worden volstaan met de vermelding, dat de lezing met grote belangstelling door de leden van het Natuurhistorisch Genootschap werd gevolgd. Het meest welsprekend bewijs hiervoor waren zowel de theoretische beschou-

wingen over het soortbegrip als de diverse faunistische opmerkingen, die na afloop van de lezing te berde werden gebracht. Zo bevestigden o.a. de heren Grégoire en Wassenberg het voorkomen van de gladde slang op de St. Pietersberg. De heer Gytenbeek, die sinds 1941 dagelijks op de berg vertoeft zag de gladde slang slechts éénmaal, de hazelworm daarentegen 10 tallen keren.

De heer Onstenk heeft noch *Lacerta agilis*, noch *L. vivipara* ooit op de berg waargenomen. De heer Nijst merkt op, dat *L. muralis* juist veel voorkomt in de buurt van het Fort.

Dr. Thiadens meent, dat bij het onderzoek van de St. Pietersberg medewerking van de Genootschapsleden van belang kan zijn en hij adviseert dr. Brongersma om deze bij gelegenheid in de speciale onderzoekingsmethoden in te wijden, een verzoek, dat van de zijde van dr. Brongersma gaarne ondersteund zal worden.

Op suggestie van de heer Nijst besluit de vergadering om aan het oudste bestuurslid, dr. Beckers, die tot herstel zijner krachten op het hospitaal vertoeft een schriftelijke groet over te brengen en de beste wensen voor zijn gezondheid aan te bieden.

Te Heerlen, op Woensdag 14 December 1949.

Aanwezig de dames Janssen, Jongmans, Sterken en de heren van Rummelen, Willemse, Br. Eustachius, Br. Arnoud, Starmans, Velsen, Vijgen, Coonen, Terhal, Sterk, Mientjens, Collin, Warrink, van de Ven, Giessen, Adams, Dijkstra, van Loo, van der Kruk.

De heer T. van de Ven heeft een voordracht gehouden met lantaarnplaatjes over het „mesobrometum”; hieraan zal later een apart artikel worden gewijd.

Na een uitvoerige gedachtewisseling, waaraan verschillende leden deelnemen dankt de Voorzitter de spreker voor zijn interessante uiteenzetting.

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg. No. 2.

VOORLOPIGE MEDEDELING OVER DE ORIBATEI VAN DE SINT PIETERSBERG.

door

L. VAN DER HAMMEN

(Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden)

De Oribatei behoren tot de Acari of mijten. Zij leven vooral in mos, afgefallen blad en humus. De afmetingen variëren tussen 0.2 en

1.2 mm. Het aantal uit Nederland bekende soorten bedraagt thans ongeveer 160. Hiervan zijn er tot nu toe 53 op de Sint Pietersberg gevonden.

De enige die in Nederland een uitgebreide studie van de Oribatei maakte, was onze Acaroloog wijlen Dr. A. C. Oudemans. Zijn gegevens over Limburg zijn echter gering. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat van de 53 soorten die op de Sint Pietersberg gevonden zijn, er 12 nieuw zijn voor onze fauna.

Van deze 12 soorten kunnen er 4 met name genoemd worden. Het zijn: *Heminothrus targionii* (Berl.), *Oppia quadricarinata* (Mich.), *Oppia nitens* (C. L. Koch) en *Edwardzetes edwardsii* (Nic.). De resterende 8 behoren tot recent beschreven of tot geheel nieuwe soorten, en zijn nog in onderzoek. *Heminothrus targionii* en *Oppia quadricarinata* werden gevonden in het bos op de Oosthelling (waaronder wij verstaan het bos ten Zuiden van de afgraving) en in het bosje bij de grenspalen 54 en 55. *Edwardzetes edwardsii* werd alleen gevonden in het bos op de Oosthelling, *Oppia nitens* alleen in het Encibos.

Van *Heminothrus targionii* zijn ook in het buitenland slechts weinig vindplaatsen bekend. Willmann noemt één vindplaats in Duitsland, Michaël één in Engeland. Belangrijk is, dat wij van deze soort ook onvolwassen stadia vonden.

De methode van verzamelen, die in dit geval bestaat uit het nemen van bodemonsters, brengt mede dat een vrij volledig inzicht wordt verkregen in de fauna ter plaatse. Alleen bij de hellingbossen wordt het inzicht bemoeilijkt door de ongelijkmatige ligging van het strooisel en de daaruit voortvloeiende heterogene verspreiding van de bodemfauna.

Wat de verspreiding van de Oribatei op de Sint Pietersberg betreft, kan in grote trekken het volgende gezegd worden. In het bos is er een groot verschil tussen de bodemfauna en de fauna van epiphytische mossen, vooral indien deze mossen of korstmossen hoger op de stam voorkomen.

Bij de bodemfauna van het bos kunnen wij onderscheid maken tussen de fauna van: 1. de eiken-haagbeukenbossen (Oosthelling, Slavante, bij grenspalen 54 en 55); 2. meidoorn-sleedoornbosjes; 3. het Enci-bos. De fauna van de bosjes bij Fort Sint Pieter en in